

Nâng cao chất lượng giáo dục thể chất góp phần phát triển toàn diện cho sinh viên tỉnh Bình Dương

Nguyễn Thanh Lâm*

*Trường Đại học Thủ Dầu Một

Received: 29/01/2024; Accepted: 06/02/2024; Published: 07/02/2024

Abstract: Physical education is a compulsory content in the universities today, in order to provide knowledge, basic movement skills, forming sports exercise habits, improving health, and contributing to the implementation of comprehensive educational goals. Realizing the current goal of fundamental and comprehensive renovation of education and training, improving the quality of physical education in the universities is an objective requirement as well as the basis and conditions for realizing the goal of holistic human development. The article focuses on clarifying some issues about physical education, the objective necessity to improve the quality of physical education, thereby assessing the current state of physical education in the universities to propose some solutions to improve the quality of physical education in the universities to meet the requirements of comprehensive development for the students today.

Keywords: Physical education, Comprehensive development, innovation

1. Đặt vấn đề

Đại hội XIII của Đảng xác định “phát triển con người toàn diện, đáp ứng những yêu cầu mới của phát triển kinh tế - xã hội, khoa học và công nghệ, thích ứng với cuộc cách mạng công nghệ lần thứ tư. Theo đó, quá trình giáo dục, đào tạo phải “gắn giáo dục tri thức, đạo đức, thẩm mỹ, kỹ năng sống với giáo dục thể chất (GDTC), nâng cao tầm vóc con người Việt Nam nhằm “giáo dục con người Việt Nam phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân”. Chính vì vậy, nâng cao chất lượng hoạt động GDTC trở thành yêu cầu khách quan, là điều kiện, tiền đề để thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục hướng đến mục tiêu phát triển toàn diện con người Việt Nam thời kỳ mới. Quá trình này đòi hỏi sự vào cuộc của các cấp, các ngành trước hết là vai trò của các cơ sở giáo dục, đội ngũ giảng viên (GV) giảng dạy môn GDTC ở các nhà trường. Là tỉnh có nền công nghiệp phát triển đi đầu cả nước, Bình Dương luôn đi tiên phong trong lĩnh vực vận dụng sự phát triển của khoa học công nghệ vào sản xuất hàng hoá. Để đáp ứng được yêu cầu đó của tỉnh nhà, việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao là nhiệm vụ quan trọng và then chốt. Theo đó, giáo dục toàn diện ứng với yêu cầu phát triển toàn diện con người Việt Nam cả thể chất và trí tuệ được đặt ra tại Đại hội XIII của Đảng rất phù hợp với nhiệm vụ và yêu cầu nhân lực của tỉnh Bình Dương hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng GDTC cho SV ở các trường đại học tỉnh Bình Dương

2.1.1. Nhận thức của các lực lượng về vị trí, vai trò của GDTC đối với yêu cầu phát triển toàn diện cho SV

Đội ngũ cán bộ quản lý, GV đã nhận thức và đánh giá đúng vị trí, vai trò của GDTC trong phát triển toàn diện sinh viên (SV). Qua khảo sát ý kiến của 30 GV, cán quản lý giáo dục cho thấy có 88,0% (24/30) nhất trí cho rằng, GDTC có vai trò quan trọng trong chương trình giáo dục toàn diện SV. Đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục, GV đều khẳng định GDTC là nội dung quan trọng, thực hiện chính khóa trong chương trình đào tạo, trực tiếp nâng cao sức khỏe, rèn luyện kỹ xảo, kỹ năng và kỹ năng sống cho SV, thực hiện tốt nội dung GDTC là thực hiện tốt mục tiêu giáo dục toàn diện, bảo đảm cho SV thực hiện tốt các nội dung giáo dục khác trong quá trình học tập tại trường. Đối với nhận thức của SV về vai trò của GDTC ở các trường đại học, kết quả khảo sát ngẫu nhiên 200 SV của các trường đại học trên địa bàn tỉnh cho thấy, có 82,5% (165/200) ý kiến nhất trí cho rằng GDTC là nội dung quan trọng, cần thiết trong chương trình giáo dục ở đại học, là bộ phận hợp thành chương trình giáo dục toàn diện cho SV.

Mặc dù vậy, kết quả khảo sát cho thấy, vẫn còn 12% GV, cán bộ quản lý được hỏi và 17,5% SV không thấy được vai trò quan trọng của GDTC, cho rằng GDTC chỉ là nội dung phụ. Do đó, chưa tạo được động cơ, thái độ tích cực cho SV trong học tập

các nội dung GDTC.

2.1.2. Thực trạng tổ chức dạy học môn GDTC của các Trường Đại học trên địa bàn Tỉnh Bình Dương

Về nội dung GDTC ở các nhà trường khá đa dạng. Trên cơ sở quán triệt quy định về chương trình môn học GDTC thuộc chương trình đào tạo trình độ đại học, các trường đại học đã cụ thể hóa vào điều kiện của từng trường phù hợp với đặc điểm của SV. Bên cạnh nội dung lý thuyết, nhiều nội dung thực hành được các trường xác định theo hướng nội dung tự chọn và nội dung bắt buộc, từ đó kích thích được hứng thú học tập của SV với các nội dung GDTC. Kết quả khảo sát cho thấy có 74% (22/30) GV, cán bộ quản lý được hỏi cho rằng nội dung GDTC ở các trường đại học hiện nay khá phong phú, đa dạng, nhất trí với đánh giá này là ý kiến của 77% (154/200) SV.

Về hình thức tổ chức GDTC ở các trường đại học tương đối phong phú, kết hợp chặt chẽ giữa nội dung chính khóa với các nội dung ngoại khóa, các câu lạc bộ, đội nhóm, các đội tuyển thể dục thể thao và khuyến khích cá nhân tự giác tập luyện. Các nội dung chính khóa được khéo léo lồng ghép với các hoạt động thể dục, thể thao ngoại khóa, các cuộc thi để kích thích hứng thú tập luyện của SV, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả GDTC ở các trường đại học hiện nay. Đánh giá về hình thức tổ chức có 76% (23/30) ý kiến của GV, cán bộ quản lý và 76,0 (152/200) SV cho rằng, GDTC ở các trường đại học được tổ chức đa dạng, hiệu quả.

Về phương pháp GDTC đã được ứng dụng thành tựu mới của khoa học giáo dục vào giảng dạy, các phương pháp dạy học tích cực được ứng dụng, từng nội dung giáo dục được linh hoạt, sáng tạo trong sử dụng phương pháp. Các phương pháp truyền thống nặng về lý thuyết từng bước được thay thế hoặc được kết hợp với các phương pháp hiện đại, phát huy tối đa tính tích cực, chủ động của SV.

Mặc dù vậy, nội dung, hình thức, phương pháp GDTC cho SV ở các trường đại học vẫn bộc lộ một số hạn chế đó là một số nội dung GDTC, nhất là nội dung chính khóa chưa bám sát tâm lý, lứa tuổi, chưa kích thích được tính tích cực, tự giác, sáng tạo của SV. Hiệu quả hoạt động, các hình thức ngoại khóa ở một số nơi chưa cao, phương pháp giảng dạy còn nặng về lý thuyết, ứng dụng khoa học công nghệ chưa nhiều.

2.1.3. Thực trạng cơ sở vật chất đáp ứng yêu cầu hoạt động GDTC

GDTC ở các trường đại học là môn học đặc thù, yêu cầu tương đối lớn về cơ sở vật chất nhất là bãi

lập, nhà thi đấu... Do đó, việc bảo đảm cơ sở vật chất có ý nghĩa đặc biệt quan trọng, quyết định trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả GDTC cho SV ở các trường đại học hiện nay. Thời gian qua, các trường đã nỗ lực bảo đảm tối đa cơ sở vật chất phục vụ dạy, học môn Giáo dục thể chất, cơ sở vật chất phục vụ hoạt động ngoại khóa, nhiều trường có cơ sở vật chất tương đối tốt, SV có điều kiện học tập, luyện tập nâng cao sức khỏe. Các trường đã huy động các nguồn lực trong bảo đảm cơ sở vật chất, từng bước đầu tư, xây dựng đáp ứng khá tốt yêu cầu tập luyện của SV. Đánh giá chung cho thấy có 70% (21/30) ý kiến của GV, cán bộ quản lý và 74.0% (148/200) ý kiến của SV khẳng định các trường đại học đã bảo đảm khá tốt cơ sở vật chất phục vụ học tập, luyện tập các nội dung GDTC. Bên cạnh đó, với tinh thần xã hội hoá hoạt động thể dục thể thao, hiện nay trên địa bàn tỉnh Bình Dương, các nhà thi đấu, trung tâm hoạt động cộng đồng cũng là địa điểm thu hút đông đảo các bạn SV đến tham gia các hoạt động thể thao ngoại khóa và một số môn thể dục thể thao nội khóa đặc thù. Tuy nhiên, cần tiếp tục có sự đầu tư, từng bước bảo đảm cơ sở vật chất góp phần nâng cao chất lượng GDTC cho SV ở các trường đại học hiện nay.

2.2. Một số giải pháp nâng cao chất lượng GDTC đáp ứng yêu cầu phát triển toàn diện cho SV ở các trường đại học hiện nay

2.2.1. Nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của GDTC phát triển toàn diện

Đây là giải pháp quan trọng, tác động trực tiếp đến nhận thức của các thành phần, lực lượng, tạo sự thống nhất trong nhận thức và hành động. Theo đó, cần tiếp tục giáo dục, nâng cao nhận thức cho các lực lượng về vị trí, vai trò quan trọng của GDTC trong nâng cao sức khỏe SV và thực hiện mục tiêu phát triển toàn diện. Tập trung quán triệt quan điểm, đường lối của Đảng về phát triển thể dục, thể thao, các thông tư, hướng dẫn, nghị định về GDTC ở trường học nhất là Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013, Hội nghị Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, Luật Thể dục, Thể thao, Nghị định số 11/2015/NĐ-CP ngày 31/1/2015 Quy định về GDTC và hoạt động thể thao trong nhà trường, Thông tư 25/2015/TT-BGDĐT ngày 14/10/2015 Quy định chương trình môn học GDTC thuộc các chương trình đào tạo trình độ đại học; Quyết định số 1076/

QĐ-TTg ngày 17/6/2016 *phê duyệt Đề án tổng thể phát triển GDTC và thể thao trường học giai đoạn 2016 - 2020, định hướng 2025...* tạo sự thống nhất về nhận thức, xây dựng thái độ, động cơ trách nhiệm đúng đắn trong hoạt động GDTC ở các trường đại học hiện nay.

2.2.2. Nâng cao chất lượng đội ngũ GV GDTC

Đây là lực lượng trực tiếp tổ chức và quyết định chất lượng, hiệu quả GDTC cho SV ở các trường đại học hiện nay trên cả nước cũng như tỉnh Bình Dương. Do đó, cần tập trung nâng cao năng lực toàn diện cho đội ngũ GV GDTC, tập trung xây dựng phẩm chất, năng lực đặc biệt là các kỹ năng chuyên môn, bồi dưỡng kỹ năng, phương pháp giảng dạy. Lựa chọn đội ngũ GV GDTC có năng khiếu về các môn thể thao, thường xuyên bồi dưỡng, tập huấn, nâng cao trình độ cho đội ngũ GV. Nâng cao kỹ năng tổ chức hoạt động cho SV nhất là trong các hoạt động ngoại khóa, hoạt động của các câu lạc bộ thể thao...

2.2.3. Đổi mới nội dung, hình thức, phương pháp GDTC

Bám sát quy định chung của Bộ giáo dục và đào tạo về khung chương trình GDTC, từ đó cụ thể hóa vào điều kiện cụ thể của tỉnh Bình Dương, phù hợp với điều kiện cơ sở vật chất, đặc biệt là đội ngũ GV, SV và nhu cầu của chính bản thân các bạn SV. Nội dung giảng dạy cần đa dạng, lồng ghép nội dung lý thuyết với các nội dung thực hành, lựa chọn các nội dung học tập phù hợp với tâm lý lứa tuổi để lôi kéo SV tham gia. Đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học, kết hợp chặt chẽ nội dung chính khóa với các nội dung ngoại khóa, duy trì và phát huy hiệu quả hoạt động của các câu lạc bộ, đội tuyển, nhóm thể thao, tổ chức các hội thi, hội thao khuyến khích SV tham gia luyện tập. Đồng thời, tiếp tục đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát huy năng lực của người học đưa người học thực sự là trung tâm của quá trình dạy học, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong đổi mới phương pháp dạy học.

2.2.4. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng GDTC cho SV ở các trường đại học hiện nay

Đây vừa là yêu cầu vừa là điều kiện quyết định đến chất lượng, hiệu quả GDTC cho SV ở các trường đại học. Theo đó, các trường cần huy động sức mạnh tổng hợp trong bảo đảm cơ sở vật chất, đầu tư vào trọng tâm, trọng điểm phù hợp với nội dung GDTC của từng trường. Tăng cường hợp tác, đầu tư, liên kết hoạt động giữa các trường đại học với nhau, giữa các trường với các cơ quan đơn vị nhằm khai thác có

hiệu quả cơ sở vật chất phục vụ hoạt động GDTC cho SV ở các trường đại học. Đồng thời quản lý, sử dụng hiệu quả cơ sở vật chất sẵn có, tạo điều kiện tối đa cho SV tham gia luyện tập góp phần nâng cao chất lượng GDTC cho SV ở các trường đại học hiện nay.

3. Kết luận

GDTC trong nhà trường có ý nghĩa to lớn trong việc phát huy và bồi dưỡng nhân tố con người, góp phần nâng cao thể lực, hoàn thiện các năng lực thể chất, phát triển trí lực, giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống lành mạnh, văn minh. GDTC cho SV ở các trường đại học hiện nay trên cả nước cũng như ở tỉnh Bình Dương là một bộ phận quan trọng trong chương trình giáo dục toàn diện SV. Chính vì vậy, nâng cao chất lượng GDTC cho SV ở các trường đại học là yêu cầu khách quan, đòi hỏi phải có quan điểm toàn diện, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các giải pháp góp phần thực hiện có hiệu quả mục tiêu phát triển toàn diện cho SV hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, (2011), *Nghị quyết số 08-NQ/TW của Bộ Chính trị ngày 1/12/2011 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, tạo bước phát triển mạnh mẽ về thể dục thể thao đến năm 2020*, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam. (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*, Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và đào tạo (2015), *Thông tư 25/2015/ TT-BGDĐT ngày 14/10/2015 Quy định chương trình môn học GDTC thuộc các chương trình đào tạo trình độ đại học*, Hà Nội.
4. Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam (2015). *Nghị định số 11//2015/NĐ-CP ngày 31/1/2015 Quy định về GDTC và hoạt động thể thao trong nhà trường*, Hà Nội.
5. Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam (2006). *Luật Thể dục, thể thao, số 77/2006/QH11, được thông qua tại kỳ họp thứ 11 ngày 19/11/2006*.
6. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập I. NXB Chính trị quốc gia - Sự thật*, Hà Nội.
7. Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam (2016), *Quyết định số 1076/QĐ-TTg ngày 17/6/2016 phê duyệt Đề án tổng thể phát triển giáo dục thể chất và thể thao trường học giai đoạn 2016 - 2020, định hướng 2025*, Hà Nội.